

si včas lepší zaopášení, a tím způsobil jí větší škodu než žalovaných 16.000 K, které žalovaný mimo to se zavázal jí jako odškodné zaplatit. V tomto závazku, narovnání, uplatňuje druhý žalobní důvod. Nárok na náhradu 16.000 K z důvodu zmrhání pod nesplněným slibem manželství uplatňovala již žalobkyně proti žalovanému v trestním řízení, které v r. 1912 proti němu na její udání bylo zavedeno pro přestupek § 506 tr. zák. Žalovaný tehdy byl sprostěn z obžaloby pro tento přestupek, poněvadž soudce trestní nenabyl přesvědčení o vině obžalovaného v tom směru, že se mu žalobkyně poddala jen pod slibem manželství, jak tvrdila, a její nárok na náhradu škody byl poukázán na pořad práva. V tom směru je však na omylu žalovaný, tvrdí-li v odvolání, že tímto trestním rozsudkem s prošřujícíím je soud civilní vázán v tom směru, že jím bylo zjištěno, že žalovaný žalobkyně pod slibem manželství nesvedl. Podle § 268 c. ř. s. váže soud civilní jen odsuzující výrok trestního soudu, při sprošřujícíím výroku může soud civilní sám zjišťovati skutkové okolnosti, k jeho rozhodnutí potřebné, a zjistiti i to, o čem soudce trestní přesvědčení nenabyl. Uplatňování náhradního nároku žalobkyně civilním sporem nebylo lze tedy již předem označiti za bezdůvodné. Nárok jí tvrzený má svůj zákonný právní podklad v ustanovení § 506 druhá věta tr. zák. a §§ 1293 a 1324 obč. zák. (srov. čís. 184, jehož se žalovaný dovolává). Ohledně tohoto se strany narovnaly dle zjištění nižších soudů v r. 1916, kdy splnění slibu manželství žalovaným bylo ještě možné, ježto žalovaný vstoupil v manželství s jinou ženou teprve dne 22. dubna 1918, jak v trestním svém oznámení ze dne 10. července 1918 uvádí. Žalobkyně žádala tehdy o d š k o d n é h o 25.000 K, žalovaný, uznáv, že ji poškodil, nabídl 16.000 K, na nichž se dohodli. Za těchto zjištěných okolností a za tohoto zákonného právního podkladu nelze mluvit o tom, že žalovaný žalobkyni 16.000 K slíbil jen za to, že s ní udržoval po léta nedovolený důvěrný poměr a jí mimomanželsky tělesně používal, nýbrž je patrné, že vyrovnal částkou tou náhradní nárok žalobní, s nímž žalobkyně již v trestním řízení byla poukázána na pořad práva a o němž žalovaný při jednání se zmínil, řka, že jí dá 16.000 K, které žádala u soudu. Tímto narovnáním žalovaný její nárok ve výši smluvené uznal a vzdal se tím za daných okolností i eventuelní námitky jeho promlčení dle §§ 863 a 1501 obč. zák. (srov. Stubenrauch: Kommentar zum ABGB. 1903 § 1497 I. 3 a k § 1501, 1 b). Krainz-Ehrenzweig: System 1920 II. díl § 295 I. A). Žaloba z tohoto závazku, z tohoto narovnání, je proto odůvodněna (§ 1380 obč. zák.).

Čís. 1351.

Zákon ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n. o úpravě právních poměrů domovníků vztahuje se i na právní poměry domovníků z doby před účinností zákona.

Poměr nájemní jest zcela rozdílným od poměru domovnického.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1921, Rv I 945/21.)

Výpověď, již vlastník domu dal dle zákona čís. sb. 82/1920 domovníkovi, s nímž byl uzavřel domovnickou smlouvu dne 3. června 1919, prohlásil procesní soud první stolice za bezúčinnou. Odvolací

soud prohlásil ji za účinnou. Důvody: Odvolání dlužno přiznati oprávnění, neboť napadený rozsudek spočívá, jak odvolatelé právem vytýkají, na nesprávném právním posouzení věci. Soud první stolice má v souhlasu se žalovanými za to, že zde nelze použití zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n., poněvadž smlouva domovnická uzavřena byla dne 3. června 1919 a zákony nepůsobí zpět. Toto právní pravidlo, vyslovené v § 5 obč. zák. platí však jen potud, pokud v dotyčném zákoně samém nic jiného není ustanoveno. Upravuje-li zákon sám dosud trávající právní poměry mezi stranami nuceně, obsahuje-li totiž ustanovení práva donucovacího, mění se takovými ustanoveními dřívější smlouvy od doby, kdy nový zákon počal působiti pro budoucnost tak, aby novému zákonu vyhovovaly. Taková donucovací ustanovení obsahuje také zákon ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n., když předpisuje v § 15, že práva, příslušející domovníku dle §§ 6 odstavec druhý, 8, 10, 11 a 14, nemohou býti ujednáním vyloučena ani omezena, při čemž zákon nerozeznává, zdali ujednání se stalo před působností zákona či později. Domovník nemůže se proto vzdáti práva jemu dle § 10 zák. příslušejícího, že domovnický poměr může býti zrušen oběma stranami výpovědí na čtvrt roku předem v obvyklých lhůtách pro nájem, nebyla-li smluvna lhůta delší. Z toho plyne, že zákon dřívější smlouvy ponechává potud v platnosti, pokud obsahují ujednání delší výpovědní lhůty, nežli je stanovena v § 10 zákona. Že byla mezi stranami ujednána delší lhůta, nežli § 10 cit. zák., žalovaní ani netvrdili, a jest proto v tomto případě použití § 10 cit. zák. a měla výpověď tomuto zákonnému předpisu úplně vyhovující za účinnou prohlášena býti. Žalovaní poukazují ve sdělení na spis odvolací k tomu, že zákon ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n. chtěl zajisté postavení domovníků zlepšiti, že však, kdyby náhled odpůrce byl správným, by to znamenalo podstatné zhoršení dosavadního postavení domovníků, ježto by byli na tom hůře než nájemníci, jimž náleží ochrana dle zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n. a že proto lze užiti zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n. jen na poměry domovnické založené po účinnosti tohoto zákona. Tomuto náhledu přisvědčiti nelze. Poměr nájemní jest zcela rozdílným od poměru domovnického a tento ohledně používaného bytu upraven byl dříve nařízením ze dne 24. dubna 1919, čís. 223 sb. z. a n., které dle nařízení ze dne 23. prosince 1919, čís. 674 sb. z. a n. působilo do 31. března 1920, na místě tohoto nařízení byl pak vydán zákon ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n., kterým se upravují poměry domovnické a dle tohoto se pozměnití musí i dřívější smlouvy domovnické do budoucnosti, pokud zákon obsahuje ustanovení práva donucovacího, jak shora dovoďeno bylo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelé uplatňují pouze důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. a jsou toho náhledu, že se zákon ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n. na ně nevztahuje, poněvadž jejich poměr domovnický byl založen již před vydáním tohoto zákona. Tento názor jest nesprávným. Citovaný zákon upravuje právní poměry domovníků vůbec a nečiní rozdílu, jde-li o poměr založený před jeho vydáním či po něm. Zákon nabyl působnosti měsíc po svém

vyhlášení ze dne 17. února 1920 a musí býti tudíž jeho ustanovení použito na všechny, již stávající poměry domovnické. To neodporuje nijak zásadě § 5 obč. zák. a dovolatelé neuvádějí, v kterých nabytých právech jsou dotčeni, nýbrž poukazují jen k tomu, že by byli na tom hůře než nájemníci, jimž náleží ochrana podle zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n. Že jest poměr domovnický rozdílným od poměru nájemního, uvedl již soud odvolací, k jehož správnému odůvodnění vývody dovolání nevyvrácenému se v ostatním poukazuje.

Čís. 1352.

K pojmu »směnky z ochoty«.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1921, Kv I 956/21.)

Žalovaný podepsal směnku jako vydatel a indosant. Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl mimo jiné, že směnku podepsal pouze z ochoty. Procesní soud první stolice zrušil směnečný platební příkaz, maje za to, že žalovaný se nechtěl svým podpisem zavázati. Odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Prvý soud zjistil, že se společník žalující strany Siegfried H. obrátil na žalovaného se žádostí, by mu svým podpisem na zažalované směnce umožnil její eskomptování dále, že o podpisu žalovaného na této směnce nedošlo mezi stranami k žádnému bližšímu ujednání a že spolupodpis žalovaného na směnce byl požadován pouze za tím účelem, by banka směnku tu přijala k eskomptu, aniž bylo dále požadováno, aby se žalovaný za směnečnou hodnotu osobně zavázal. Tato zjištění odpovídají výsledkům průvodního řízení a jsou tudíž bezvadná. Avšak první soud tato zjištění a tím i výsledky průvodního řízení dle náhledu soudu odvolacího ocenil nesprávně, tedy i nesprávně věc posoudil po stránce právní, maje za to, že již o sobě tím, že podpis žalovaného na směnce byl dán z ochoty, bylo vyloučeno směnečné ručení žalovaného vůči žalobkyni. Dle čl. 81 sm. ř. již sám podpis na platné směnce zakládá směnečný závazek, aniž bylo potřebí další úmluvy o tom, zda podepsavší osoba přejímá osobní ručení čili nic. Směnečný dlužník může vůči majiteli směnky uplatňovati pouze takové námitky, jež vyplývají z práva směnečného, nebo přísluší mu bezprostředně právě proti žalobci (čl. 82 sm. ř.). Tvrdí-li tedy žalovaný, že svým podpisem na zažalované směnce nepřevzal žádného směnečného závazku, náleží mu, aby prokázal, že tento směnečný závazek vůči žalobkyni byl výslovně neb alespoň dle zřejmého úmyslu obou stran vyloučen, že tedy bylo ujednáno, že příjemce směnky, v případě, o nějž jde, žalobkyně převzala závazek, že směnku sama vyplátí. Že se taková smlouva mezi stranami nestala, připustily obě strany, byvše o tom slyšeny. Dle jich seznání nebylo při podpisu směnky žalovaným mezi stranami ujednáno nic bližšího a nikdy nevyslovil Siegfried H., že žalovaný svým podpisem na směnce nemá převzítí směnečného závazku. Avšak ze zjištěného postupu při podpisování směnky nelze ani bezvadně souditi, že souhlasný úmysl obou stran směřoval k tomu, aby byl směnečný závazek žalovaného vyloučen. Z toho, že žalovaný, jak sám tvrdí, směnku podepsal toliko